

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.05.2018, sp. zn. 5 Tdo 444/2018, ECLI:CZ:NS:2018:5.TDO.444.2018.1

Číslo: 51/2018

Právní věta:

I. Znak "přisvojení si" cizí věci v § 205 odst. 1 tr. zákoníku je naplněn, pokud pachatel získá možnost neomezené dispozice s cizí věcí, jíž se zmocnil, a jedná s vůlí nakládat s ní jako s vlastní.

II. Dluh na nájemném neopravňuje pronajímatele vniknout do pronajímaných prostor užívaných nájemcem a bez jeho svolení odvézt v nich umístěné věci. V takovém případě nejsou splněny podmínky žádné z okolností vylučujících protiprávnost trestného činu krádeže a porušování domovní svobody, a to ani výkonu tzv. zadržovacího práva podle § 672 odst. 2 obč. zák., resp. § 1395 a násl. a § 2234 o. z.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 30.05.2018

Spisová značka: 5 Tdo 444/2018

Číslo rozhodnutí: 51

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Krádež

Předpisy: § 205 odst. 1 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněné J. M. proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 6. 12. 2017, sp. zn. 28 To 31/2017, jako odvolacího soudu v trestní věci vedené u Okresního soudu v České Lípě pod sp. zn. 32 T 256/2014.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v České Lípě ze dne 5. 5. 2017, sp. zn. 32 T 256/2014, byla obviněná J. M. uznána vinnou přečinem krádeže podle § 205 odst. 1, 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále ve zkratce jen „tr. zákoník“), a přečinem porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1 tr. zákoníku. Za tento čin byl obviněné J. M. podle § 205 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání dvaceti

měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání třiceti měsíců. Podle § 228 odst. 1 a § 229 odst. 2 tr. ř. bylo zároveň rozhodnuto o nárocích poškozených na náhradu škody.

2. Uvedených trestných činů se obviněná dopustila (zjednodušeně uvedeno) tím, že od 20. 4. 2014 do 25. 4. 2014 v přesně neurčené době nejméně dvakrát vstoupila bez řádného svolení poškozené E. H. do bytových a nebytových prostor v ulici S. v Č. L., které jí jako majitelka nemovitosti pronajala na základě smlouvy o pronájmu ze dne 1. 4. 2010. Obviněná nechala bez souhlasu poškozené vystěhovat a odvézt ve výroku rozsudku vypočtené věci z bytových i nebytových prostor, neučinila jejich soupis, poškozené ani nesdělila, kam věci odváží a kde se následně nacházejí. Tím způsobila škodu jednak poškozené E. H. ve výši 272 280 Kč (na osobních věcech, vybavení bytu i krejčovské provozovny), jednak poškozené obchodní společnosti M. ve výši 23 153 Kč (na galantním zboží), jednak poškozené A. J. ve výši 109 504 Kč (na látkách uskladněných v provozovně). Obviněná pak až na výzvu policejního orgánu vydala pouze část takto odvezeného zboží, zbylé dosud nevrátila.

3. Proti uvedenému rozsudku podala obviněná J. M. odvolání, o němž rozhodl Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ve veřejném zasedání konaném dne 6. 12. 2017 rozsudkem, sp. zn. 28 To 31/2017, tak, že podle § 259 odst. 2, 3 tr. ř. napadený rozsudek doplnil o výrok o náhradě škody podle § 229 odst. 2 tr. ř. Jinak zůstal napadený rozsudek nezměněn.

II. Dovolání

4. Proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci podala obviněná J. M. prostřednictvím své obhájkyňe dovolání z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř., které spatřovala v nesprávném hmotněprávním posouzení skutku a v tom, že napadeným rozhodnutím bylo rozhodnuto o zamítnutí řádného opravného prostředku.

5. Obviněná zpochybňovala především skutková zjištění soudů nižších stupňů, a proto se ve svém dovolání podrobně věnovala jednotlivým tvrzeným nesouladům mezi provedenými důkazy a učiněnými skutkovými zjištěními, ač si byla vědoma, že dovolání zásadně není určeno k nápravě těchto nedostatků. Měla však za to, že skutková zjištění učiněná soudy nižších stupňů jsou v extrémním rozporu s obsahem provedených důkazů. Shledala také porušení zásad spravedlivého procesu, které spatřovala v tom, že soudy nižších stupňů hodnotily důkazy jednostranně a nepřihlíděly k výpovědím svědků v její prospěch. Tím podle ní mělo dojít k porušení principu *in dubio pro reo*, zejména jde-li o naplnění subjektivní stránky skutkové podstaty přečinu krádeže. Zpochybňovala závěry soudů nižších stupňů učiněné na základě výpovědí poškozené a jejích kamarádek, zohledněny nebyly výpovědi svědků učiněné v její prospěch, že věci poškozené byly již předtím odvázeny. Nesouhlasila s výčtem věcí, které měly být odvezeny a které poškozená podle jejího přesvědčení účelově měnila v závislosti na vývoji trestního řízení. Stejně tak nesouhlasila s odbornými vyjádřeními k ceně věcí, byla přesvědčena, že soud prvního stupně měl „ustanovit znalce k ocenění jednotlivých věcí ex offio“, popř. měl zcela poškozenou odkázat na řízení občanskoprávní.

6. Jiné nesprávné hmotněprávní posouzení shledala v tom, že soudy nižších stupňů podle ní nesprávně pominuly skutečnost, že neměla v úmyslu s věcmi nakládat jako s vlastními, a nenaplnila tak subjektivní stránku skutkové podstaty přečinu krádeže podle § 205 odst. 1, 3 tr. zákoníku. K tomu odkázala na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2008, sp. zn. [8 Tdo 20/2008](#), na které opakovaně upozorňovala i v předchozích stádiích trestního řízení. Podle tohoto rozhodnutí je vždy nutné se zabývat existencí pohledávky, zadržetí cizí věci za účelem zajištění pohledávky přitom nelze bez dalšího považovat za přisvojení si cizí věci.

7. Ze všech uvedených důvodů proto obviněná navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek

Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v České Lípě a věc přikázal tomuto soudu k novému projednání a rozhodnutí.

III. Přípustnost dovolání

8. Nejvyšší soud nejprve zjistil, že jsou splněny všechny formální podmínky pro konání dovolacího řízení, a zabýval se otázkou povahy a opodstatněnosti uplatněných námitek ve vztahu k označeným dovolacím důvodům uvedeným v § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř.

IV. Důvodnost dovolání

9. V první řadě je třeba uvést, že námitky, které uplatnila obviněná J. M. ve svém dovolání, jsou prakticky výhradně (až na níže uvedenou výjimku) procesního charakteru a jako takové s ohledem na hmotněprávní povahu dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. mu vůbec neodpovídají. Svými námitkami totiž obviněná zpochybňovala především správnost skutkového stavu zjištěného soudy nižších stupňů a způsob, jakým hodnotily důkazy, aniž by vytkla vadu hmotněprávního posouzení ve shora vymezeném smyslu. Navíc se shodnými námitkami se řádně vypořádal jak soud prvního stupně, tak i odvolací soud, neboť byly též součástí obhajoby obviněné a obsahem podaného odvolání, z něhož pro účely dovolání obviněná též čerpala. Nejvyšší soud zpravidla odmítne jako zjevně neopodstatněné takové dovolání, v němž obviněný pouze opakuje tytéž námitky, jimiž se snažil zvrátit již rozhodnutí soudu prvního stupně, pokud se jimi odvolací soud zabýval (v tomto případě srov. zejména str. 3 až 6 jeho rozsudku) a vypořádal se s nimi náležitým a dostatečným způsobem (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2002, sp. zn. [5 Tdo 86/2002](#), uveřejněné pod č. T 408. ve svazku 17 Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, který vydávalo Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2002).

10. V daném případě se obviněná domáhala přezkumu dovolacím soudem, přičemž primárně žádala aplikovat normy hmotného práva na jiný než soudy prvního a druhého stupně zjištěný skutek, a to v závislosti na odlišném posouzení výsledků dokazování. Obviněná tak prosazovala odlišné hodnocení důkazů, než jaké provedly soudy prvního a druhého stupně. Obviněná se tak pouze formálně domáhala změny v aplikaci hmotného práva, avšak na jí prezentovanou verzi průběhu skutkového děje, ač se soudy prvního i druhého stupně přiklonily k verzi jiné, kterou podrobně a přesvědčivě ve svých rozhodnutích zdůvodnily. To samo o sobě nenaplnuje dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. (podobně např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2015, sp. zn. [3 Tdo 1615/2014](#), nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 8. 2014, sp. zn. [3 Tdo 892/2014](#)).

11. Nejvyšší soud nezjistil porušení základních práv obviněné, a to ani porušení práva na obhajobu, resp. práva na spravedlivý proces, jak obviněná ve svém dovolání uváděla. Nejvyšší soud přitom interpretoval a aplikoval uvedené podmínky připuštění dovolání tak, aby dodržel maximy práva na spravedlivý proces vymezené Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, Listinou základních práv a svobod, a v neposlední řadě též judikaturou Ústavního soudu (srov. zejména stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 38/14, vyhlášené jako sdělení Ústavního soudu pod č. 40/2014 Sb., uveřejněné pod st. č. 38/14 ve svazku č. 72 na str. 599 Sb. n. a u.). Právě z těchto uvedených hledisek se tedy Nejvyšší soud zabýval naplněním dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a některými skutkovými otázkami a hodnocením důkazů soudy nižších stupňů ve vztahu k právnímu posouzení jednání obviněného. V té souvislosti považuje Nejvyšší soud za nutné zdůraznit, že i Ústavní soud výslovně ve svém stanovisku konstatoval, že jeho názor, „... podle kterého nelze nesprávné skutkové zjištění striktně oddělovat od nesprávné právní kvalifikace, ... však neznamena, že by Nejvyšší soud v každém případě, kdy dovolání obsahuje argumentaci ve vztahu ke skutkovým zjištěním, musel považovat dovolací důvod podle § 265b odst. 1

písm. g) tr. ř. za prima facie naplněný. ... Je totiž jediným oprávněným orgánem, kterému v tomto stadiu přísluší posuzovat naplnění konkrétního dovolacího důvodu (viz § 54 rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci J. a ostatní proti České republice ze dne 13. 10. 2011, č. stížnosti 12579/06, 19007/10 a 34812/10), a toto posouzení je závaznou podmínkou pro případné podání ústavní stížnosti (ustanovení § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu)“ [srov. bod 23 shora označeného stanoviska pléna Ústavního soudu]. V daném případě dovolací soud takový tvrzený extrémní nesoulad neshledal. Soudy nižších stupňů se věci řádně zabývaly, provedly v potřebném rozsahu obsáhlé dokazování, které nebylo vyčerpáno jen několika málo důkazními prostředky zmíněnými obviněnou v dovolání, aby na jeho základě mohly učinit skutkové závěry, které našly odraz v tzv. skutkové větě odsuzujícího rozsudku soudu prvního stupně. Takto zjištěný skutek byl také správně právně kvalifikován podle odpovídajících ustanovení trestních zákonů.

12. Nad rámec uvedeného (jako *obiter dictum*) bez možnosti přezkumu na podkladě takto formulovaného dovolání může Nejvyšší soud pouze na základě znalosti trestního spisu dodat, že předložené výhrady obviněné proti postupu soudů nižších stupňů nemají opodstatnění. Soudy nižších stupňů se v tomto případě správně vypořádaly se všemi provedenými důkazními prostředky, nijak je nedeformovaly, naopak je hodnotily (na rozdíl od obviněné) nejen jednotlivě, ale i v jejich souhrnu. Odkázat lze především na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně (str. 15 až 19), který vycházel především z řady svědeckých výpovědí i listinných důkazů. Soudy nižších stupňů zcela důvodně vyhodnotily, že obviněná v přímém úmyslu neoprávněně za využití vlastního klíče a bez souhlasu poškozené E. H. vnikla do prostor užívaných poškozenou k bydlení a podnikání, odkud bez svolení poškozené odvezla, a neoprávněně si tak i přisvojila věci ve vlastnictví poškozené E. H., jakož i věci uskladněné v pronajatých prostorách poškozenou E. H., které jí byly svěřeny obchodní společností M. a poškozenou A. J. Nepostupovala přitom v souladu s civilními předpisy o zadržovacím právu, nedodržela ani ustanovení o ukončení vzájemného vztahu na základě smlouvy o pronájmu prostor.

13. S určitou mírou tolerance lze za právně relevantně uplatněnou námitku odpovídající dovolacímu důvodu uvedenému v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. považovat tu, kterou obviněná zpochybnila naplnění subjektivní stránky skutkové podstaty trestného činu krádeže, který jí byl kladen za vinu. Konkrétně obviněná uváděla, že nikdy neměla v úmyslu s věcmi nakládat jako s vlastními. Obviněná totiž podle svého přesvědčení pouze uplatňovala zadržovací právo k zajištění pohledávky za poškozenou E. H. z titulu dlužného nájemného. Nedodržení postupu podle občanského zákoníku podle ní v takovém případě nemůže zakládat trestní odpovědnost za trestný čin krádeže.

14. Nejprve je možno obecně připomenout, že přečin krádeže podle § 205 odst. 1, 3 tr. zákoníku, který byl obviněné kladen za vinu, se dopustí, kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a způsobí takovým činem větší škodu.

15. Trestný čin krádeže podle § 205 tr. zákoníku je majetkovým deliktem, kterým se chrání cizí majetek, především jeho vlastnické právo, ale i držba věci, její detence, resp. faktické držení. Ochrana vlastnictví je zaručena již v čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (vyhlášené pod č. 2/1993 Sb.), podle něhož má každý právo vlastnit majetek. Každý má právo na ochranu svého majetku, ustanovením o krádeži jsou chráněny i další věci, které má ve svém držení. Zásah do tohoto práva je jen výjimečně možný při naplnění některé z okolností vylučujících protiprávnost, pak ovšem za dodržení jejích limitů. Obviněná v daném případě zcela svévolně bez vědomí a svolení poškozené E. H. vnikla do jí obývaných prostor, čímž naplnila též znaky dalšího trestného činu porušování domovní svobody, odkud pak odvezla velké množství věcí, z nichž jen některé patřily poškozené E. H., čímž podle závěrů soudů nižších stupňů způsobila škodu celkem třem subjektům v součtu ve výši 404 937 Kč (272 280 Kč E. H., 23 153 Kč obchodní společnosti M., s. r. o., a 109 504 Kč A. J.). Při tom všem chtěla tímto způsobem podle svých slov zajišťovat svou vlastní pohledávku v řádu desítek tisíc Kč, jejíž výše byla navíc sporná, neboť se na ní s poškozenou E. H. neshodla.

16. Nájemní vztah přitom nebyl řádně ukončen, obviněná uplatňovala důvod ukončení nájemního vztahu podle čl. V. bodu 2. písm. b) nájemní smlouvy, neboť poškozená E. H. měla být více než 30 dnů v prodlení s placením nájmu, což měl být podle smlouvy důvod pro „skončení nájmu“. Z víceletého vztahu mezi oběma smluvními stranami je však zřejmé, že poškozená byla opakovaně i v delším prodlení s hrazením nájemného, nicméně nikdy jí nebyla dána obviněnou výpověď, stejně tak nebyl uplatněn jiný důvod zániku nájemního právního vztahu, nebyla ani podána obviněnou žaloba na vyklizení nemovitosti. Obviněná byla ve skutečnosti při svém jednání vedena úmyslem co nejrychleji vyklidit nemovitost za účelem jejího prodeje manželům K., jak konstatoval soud prvního stupně na více místech svého rozsudku (zejm. jeho str. 17), čemuž odpovídá sled událostí, jak z provedeného dokazování dovodil soud prvního stupně.

17. Soudy nižších stupňů důvodně dospěly k těmto závěrům o skutkovém průběhu: obviněná dne 14. 4. 2014 informovala poškozenou E. H. prostřednictvím SMS, že má vážného zájemce o koupi domu; dne 20. 4. 2014 vstoupila bez oprávnění do bytu a nebytových prostor užívaných poškozenou E. H. bez jejího vědomí a v její nepřítomnosti; následujícího dne ráno ji vykázala z domu jen s osobními věcmi; pak začala postupně za pomoci dalších osob vystěhovávat její věci včetně několika šicích strojů, což trvalo až do 25. 4. 2014, poškozené dovolila vzít si jen několik málo bezcenných osobních věcí; v domě mezitím též vyměnila zámeček; dne 28. 4. 2014 dům prodala manželům K., zápis vlastnického práva byl proveden k 21. 5. 2014 (viz č. l. 272 trestního spisu), takže k 5. 5. 2014, kdy poškozená E. H. podala trestní oznámení, byla vložena tzv. plomba do katastru nemovitostí k tomuto domu; obviněná přitom vůbec nečinila žádný soupis věcí, které pak odmítala vydat poškozené i dalším osobám, jež k nim uplatňovaly svá práva, dokonce ani pak nikomu nechtěla sdělit, kde se věci nacházejí, a to až do 20. 6. 2014, kdy na výzvu policejního orgánu otevřela garáž v M. B., kde se nacházely některé z odvezených věcí, které také policejnímu orgánu vydala.

18. I z uvedeného je zřejmé, že obviněná jednala zcela svévolně, nepostupovala a ani nechtěla postupovat podle civilních předpisů k ochraně svých tvrzených práv, nechtěla se prakticky ani nijak s poškozenou dohodnout na ukončení nájemního vztahu a vyklizení nemovitosti tak, aby to bylo přijatelné pro obě smluvní strany. Naproti tomu k uspokojení ryze svých vlastních zájmů spočívajících v urychleném výhodném prodeji vlastního domu zájemci zcela rezignovala na jakoukoliv ochranu práva nájemkyně poškozené E. H., využila jejího prodlení s úhradou nájemného, které pro ni ani v minulosti neznamenalo změnu postoje k tomuto nájemci, a zcela svévolně zasáhla do její domovní svobody a do vlastnického práva, resp. do práva detenčního. Obviněná se zmocnila věcí, které držela poškozená, a odvezla je na neznámé místo, kde je posléze zadržovala po dobu dvou měsíců, než některé z nich vydala na výzvu policejního orgánu (jiné dosud nevydala). Ze zjištění soudů nižších stupňů vyplývá, že cílem obviněné bylo primárně dosáhnout vyklizení nemovitosti, ač ji předtím pronajala poškozené E. H. a k řádnému ukončení nájemního vztahu nedošlo, teprve sekundárně chtěla též uspokojit vlastní pohledávku za poškozenou E. H., která spočívala v dlužném nájemném (ovšem i výše této pohledávky byla mezi smluvními stranami sporná).

19. Obviněná k tomu ovšem vůbec neužila možností, které jí právní řád dává, nepostupovala podle ustanovení o právu zadržovacím plynoucím z nájemního vztahu, resp. o právu zástavním k věcem umístěným v nemovitosti, naopak její postup byl od počátku zjevně protiprávní, neboť jednak nebyly splněny předpoklady pro využití takových postupů, jednak nebyly dodrženy jejich limity.

20. Soudy nižších stupňů vycházely z civilněprávní úpravy účinné od 1. 1. 2014, tedy z ustanovení o zadržovacím právu podle § 2234 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, v tehdy účinném znění (dále jen „o. z.“), podle něhož má pronajímatel právo na úhradu pohledávky vůči nájemci zadržet movité věci, které má nájemce na věci nebo v ní, a to ve spojitosti s § 1395 a násl. o. z., kde je upraveno samotné zadržovací právo. Ovšem v daném případě jde o nájemní vztah založený za účinnosti dřívější právní úpravy, tedy podle zákona č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor, ve znění pozdějších předpisů, přičemž důvod zajištění závazků vyplývajících z nájemního

vztahu měl podle skutkových zjištění též vzniknout za dřívější civilněprávní úpravy platné a účinné do 31. 12. 2013, a proto i zajištění závazků z něj plynoucích by se podle § 3073 o. z. mělo řídit dosavadními právními předpisy.

21. Na zajištění nájemného by se tak měla užit dřívější úprava o zástavním právu podle § 672 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obč. zák.“), a to ve spojitosti s ustanoveními § 175 a násl. obč. zák. o zadržovacím právu. Podle § 672 odst. 1 obč. zák. na zajištění nájemného má pronajímatel nemovitosti zástavní právo k movitým věcem, které jsou na pronajaté věci a patří nájemci nebo osobám, které s ním žijí ve společné domácnosti, s výjimkou věcí vyloučených z výkonu rozhodnutí. Podle § 672 odst. 2 obč. zák. zástavní právo zanikne, jsou-li věci odstraněny dříve, než byly sepsány soudním vykonavatelem, ledaže by byly odstraněny na úřední příkaz a pronajímatel ohlásí svá práva u soudu do osmi dnů po výkonu; stěhuje-li se nájemce nebo jsou-li odstraňovány věci, přestože nájemné není zapláceno nebo zajištěno, může pronajímatel zadržet věci na vlastní nebezpečí, do osmi dnů však musí žádat o soupis soudním vykonavatelem, nebo musí věci vydat. K výkladu výkonu zástavního a zadržovacího práva jinak lze odkázat na odbornou literaturu (srov. například ŠVESTKA, J., SPÁČIL, J., ŠKÁROVÁ, M., HULMÁK, M., a kol. Občanský zákoník II. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1912 a násl.).

22. Ani dřívější právní úprava zástavního a zajišťovacího práva (§ 672 obč. zák.), ovšem ani právní úprava účinná v době jednání obviněné (§ 2234 a § 1395 a násl. o. z.) jí rozhodně nedávala právo vniknout do pronajímaných prostor, vykázat z nich nájemce a začít z nich odvázet věci, a to ani v případě, že by nájemce byl v jakémkoliv prodlení s hrazením nájemného, dokonce ani v případě, že by nájemní vztah skončil. Ke skončení nájemního vztahu ovšem v daném případě zřejmě nedošlo, samotné ujednání v nájemní smlouvě o „konci nájmu“ by zřejmě bylo neplatné, nicméně to nebylo předmětem zkoumání v tomto trestním řízení, ukončení nájmu zákonným způsobem nebylo v řízení zjištěno.

23. Již dříve Nejvyšší soud v rozhodnutí č. 34/2013 Sb. rozh. tr. (usnesení ze dne 15. 2. 2012, sp. zn. [7 Tdo 115/2012](#)) konstatoval, že neplacení nájemného za užívání nebytového prostoru není samo o sobě důvodem pro zamezení vstupu a užívání prostoru nájemci (např. zamčením dveří), pokud nájemní vztah nadále trval, takovým jednáním by pronajímatel naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 208 odst. 2 tr. zákoníku, přičemž v takovém případě nemůže odůvodnit beztrestnost pronajímatele ani jeho poukaz na využití zástavního práva podle ustanovení § 672 odst. 1 obč. zák., neboť to se vztahuje jen na věci umístěné v pronajatém prostoru, nikoliv na tento předmět nájmu samotný.

24. Tím spíše (logickým argumentem od menšího k většímu - *argumentum a minori ad maius*) dluh na nájemném neopravňuje pronajímatele vniknout do pronajímaných prostor užívaných nájemcem a bez jeho svolení z nich odvézt věci jím v takových prostorech umístěné.

25. Pronajímatel měl podle dřívější právní úpravy jednak zástavní právo, jednak právo zajišťovací k věcem umístěným v předmětu nájmu, nemohl s nimi ovšem svévolně nakládat. Zadržovací právo, které mu poskytuje i platná právní úprava (na rozdíl od zástavního práva), by se aktivovalo až v okamžiku, kdy by poškozený začal věci z předmětu nájmu odstraňovat, resp. začal se stěhovat, do té doby mu mohlo prospívat pouze zástavní právo (vycházíme-li z toho, že při uplatnění zajišťovacího práva se mělo postupovat podle § 672 obč. zák.). Avšak v daném trestním řízení nebylo prokázáno, že by poškozená E. H. s věcmi uvedeným způsobem nakládala, resp. že by se začala stěhovat, tedy že by byly naplněny podmínky zadržovacího práva. I kdyby tomu tak bylo, vztahovalo by se takové právo pouze na věci takto odnímané z dosahu pronajímatele (zadržovací právo prospívalo pronajímateli jen u takových odnímaných věcí a jen do té míry, v jaké nebyla jeho pohledávka z nájemního vztahu zajištěna jiným způsobem). Nepostačovalo přitom jednorázové odstranění některé věci, žádala se hromadnost, což se dovozovalo z užití nedokonavého vidu v § 672 odst. 2 obč. zák. („odstraňování“

namísto „odstranění“) - srov. ŠVESTKA, J., SPÁČIL, J., ŠKÁROVÁ, M., HULMÁK, M., a kol. Občanský zákoník II. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1918 a násl. Nebylo ani podle dřívější právní úpravy dovolené svévolně vstoupit do provozovny a bytu, vzít věci nájemce bez jeho svolení a odvézt je na neznámé místo jen proto, že má dluh na nájemném (vstup by byl možný pouze pro učinění preventivního soupisu věcí soudním vykonavatelem při uplatnění zástavního práva podle § 672 odst. 2 obč. zák. na základě soudního rozhodnutí - viz tamtéž).

26. Kromě toho ani další postup obviněné v daném případě vůbec neodpovídal uplatnění zadržovacího práva, neboť obviněná nepožádala soudního vykonavatele o soupis věcí do 8 dnů od uplatnění zadržovacího práva. Naopak věci odvezla na neznámé místo a tam je držela po dobu dvou měsíců, až na výzvu policejního orgánu některé z nich vydala. Je tak zcela zjevné, že ze strany obviněné nešlo o uplatňování jejího práva, jak sama uváděla, byť třeba s drobným a formální pochybením při jeho využití, naopak šlo o zcela svévolné jednání, které nesplňovalo prakticky žádné z parametrů zadržovacího práva, nebyly splněny podmínky pro jeho využití a nebyly obviněnou dodrženy ani limity při jeho uplatnění, jak bylo rozvedeno shora. Její jednání proto bylo zjevně protiprávní, neboť nebyly naplněny podmínky okolnosti vylučující protiprávnost vyplývající z uplatnění práva podle jiného právního předpisu.

27. Z uvedeného též vyplývá, že obviněná zcela jednoznačně naplnila i znaky skutkové podstaty trestného činu krádeže, a to jak její objektivní, tak i subjektivní stránky. Obviněná se věci poškozených zmocnila a zároveň si je přisvojila, čímž způsobila škodu větší (dosahující částky nejméně 50 000 Kč ve smyslu § 138 odst. 1 tr. zákoníku). Přisvojení je formulováno jako znak objektivní stránky skutkové podstaty, jde o pojem do českého právního řádu zařazený u skutkové podstaty krádeže od 1. 1. 1992 (tehdy ještě šlo o § 247 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů), kterým se nahradil zcela nevhodný pojem „přivlastní“, neboť krádeží lze získat pouze neoprávněnou držbu, a nikoli vlastnické právo (srov. k tomu více CÍSAŘOVÁ, D. Několik zamyšlení nad některými problémy návrhu nového trestního zákona. AUC Iuridica, 2007, č. 2, s. 41; ŘÍHA, J. Nové pojetí trestného činu krádeže. Trestněprávní revue, 2009, č. 10, s. 291). Přisvojení ale lze chápat jako vůli pachatele nakládat s věcí jako s vlastní, tedy mnohem spíše by bylo možné vnímat jej jako subjektivní prvek obdobný úmyslu přesahujícím objektivní stránku, který typově odlišuje krádež (*furtum*) od neoprávněného užívání cizí věci (*furtum usus*), u něhož jde o úmysl věc po přechodnou dobu užívat. Jinak přitom nezáleží na tom, jakým konkrétním způsobem pachatel s věcí naloží, jakmile se jí zmocní (zda ji dále užívá, spotřebuje, zničí, zahodí, prodá či daruje apod.). Přisvojení se zpravidla vykládá jako získání možnosti trvalé dispozice s věcí či vytvoření možnosti s věcí nakládat jako s vlastní. Rozhodující je, že pachatel se věci zmocní, aby s ní dále naložil jako s věcí vlastní. Krádež je dokonána již samotným zmocněním se takové věci s uvedeným úmyslem nakládat s ní jako s vlastní, nepožaduje se, aby věc po nějakou další dobu držel či s ní nějak nakládal. Připomenout k tomu lze též významově obdobnou formulaci § 247 odst. 1 zákona č. 86/1950 Sb., trestní zákon, který právě uváděl, že krádeže se dopustí, „kdo se zmocní cizí věci v úmyslu nakládat s ní jako s vlastní“. Dále lze odkázat i na starší judikaturu vykládající ustanovení § 171 zákona č. 117/1852 ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích, ve znění pozdějších změn („Kdo pro svůj užitek cizí movitou věc z držení někoho jiného bez jeho přivolení odejme, dopustí se krádeže.“), zejména na rozhodnutí Nejvyššího soudu (Československé republiky) ze dne 14. 9. 1925, sp. zn. Zm II 320/25, uveřejněné ve svazku VII, roč. 1925, Vážného sbírky Rozhodnutí nejvyššího soudu Československé republiky ve věcech trestních pod č. 2086 na str. 464 a násl., příp. rozhodnutí ze dne 11. 5. 1925, sp. zn. Zm I 178/25, uveřejněné ve svazku VII, roč. 1925, Sbírký Vážného pod č. 1981 na str. 264 a násl., či rozhodnutí ze dne 3. 10. 1921, sp. zn. Kr I 250/21, uveřejněné ve svazku III, roč. 1921, Sbírký Vážného pod č. 552 na str. 347 a násl. a další, podle nichž bylo lhotejno, jakým způsobem naložil pachatel s věcí, již si přisvojil s vůlí nakládat s ní jako s vlastní, a zda-li se věci obohatil.

28. K takovému „přisvojení“ ale ve skutečnosti v případě obviněné došlo, neboť obviněná jednala s

vůli nakládat s věcmi jako s vlastními, když svévolně odňala poškozené možnost s věcmi nakládat, odmítala jí a dalším poškozeným věci vydat, naopak je odvezla na jim neznámé místo, kde je po dobu dvou měsíců zadržovala až do doby, než některé z nich vydala na výzvu policejního orgánu (jiné však podle skutkových závěrů soudů nižších stupňů dosud nevydala). Je tak zjevné, že získala možnost trvalé dispozice s těmito věcmi, disponovala s nimi jako s vlastními, protože je odvezla na místo, které bylo neznámé pro vlastníka, resp. detentora, jenž se nemohl k věcem po relativně delší dobu dostat, to mu bylo umožněno až po zásahu policejního orgánu. Vydány přitom nebyly zdaleka všechny věci, cennější věci poškozená dosud zpět nezískala. Ani dovolací soud tak nemá pochyb, že obviněná se věcí zmocnila s vůlí nakládat s nimi jako s vlastními (a nikoli je jen po přechodnou dobu užívat), získala také možnost trvalé dispozice s nimi. Proto byl naplněn i znak přisvojení si těchto věcí.

29. Dovolací soud zároveň ani nepochybuje, že obviněná jednala s úmyslem přímým, protože způsob naložení s věcmi měla předem promyšlený, její jednání bylo cílené, obviněná tak jednala po delší čas, věci nechala odvážet postupně, protože je jedinou dodávkou ani nemohla odvézt všechny najednou. Obviněná si byla velmi dobře vědoma, co činí, věděla, že svým jednáním jistě poruší zájem chráněný trestním zákonem, z toho lze dovodit i její vůli ve formě chtění, neboť při vědomí jistoty, že následek nastane, jej nemohla při zvoleném postupu nechtít. Obviněná si totiž byla dobře vědoma svého zásahu do vlastnického (resp. i detenčního) práva poškozené E. H., nechtěla jí umožnit ochranu jejích práv jakýmkoliv způsobem, svévolně a v rozporu s civilními předpisy o zajišťovacím právu s věcmi naložila tak, že je odňala z dosahu poškozené, které nezbývalo, než se obrátit na Policii České republiky. Obviněná tak činit chtěla, takový postup byl předem promyšlený, plánovaný, vůlí řízený, její motivací byl primárně prodej domu nezatížený právy třetích osob z nájemního vztahu, sekundárně uspokojení vlastních pohledávek z tohoto nájemního vztahu, ovšem způsobem neodpovídajícím civilním předpisům.

30. Z uvedených důvodů proto Nejvyšší soud dospěl k závěru, že v té části, v níž námitky obviněné odpovídají uplatněnému dovolacímu důvodu, je dovolání zjevně neopodstatněné.